

ROČNÍ ZPRÁVA
O VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ
ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

2004

**ROČNÍ ZPRÁVA O VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ
ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY
ZA ROK 2004**

březen 2005

**Předkládá: doc. Ing. Zdeněk Tůma, CSc.
guvernér České národní banky**

ZPRÁVA NEZÁVISLÝCH AUDITORŮ**PRO BANKOVNÍ RADU ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY**

Ověřili jsme, zda finanční informace obsažené v Roční zprávě o výsledku hospodaření (dále jen „Zpráva“) České národní banky (dále jen „ČNB“) byly odvozeny z účetnictví ČNB, na jehož základě byla sestavena její účetní závěrka k 31. prosinci 2004 a zda jsou s tímto účetnictvím v souladu. Zpráva není součástí auditované účetní závěrky ČNB. Podle našeho názoru jsou finanční informace obsažené ve Zprávě ve všech významných ohledech v souladu s účetnictvím ČNB, na jehož základě byla auditovaná účetní závěrka sestavena.

Zpráva nezávislých auditorů k účetní závěrce k 31. prosinci 2004, která však není součástí připojené Zprávy, je následující:

„Provedli jsme audit přiložené rozvahy České národní banky (dále jen „ČNB“) k 31. prosinci 2004, souvisejícího výkazu zisku a ztráty a přílohy za rok 2004 (dále jen „účetní závěrka“). Za sestavení účetní závěrky, která zahrnuje popis činností ČNB v souladu se zákonem o České národní bance ve znění pozdějších předpisů, a za vedení účetnictví odpovídá vedení ČNB. Naší úlohou je vydat na základě auditu výrok k této účetní závěrce.

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a Mezinárodními standardy auditu. Tyto normy požadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti. Audit zahrnuje výběrovým způsobem provedená ověření průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce. Audit rovněž zahrnuje posouzení použitých účetních postupů a významných odhadů učiněných vedením ČNB a zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky. Jsme přesvědčeni, že provedený audit poskytuje přiměřený podklad pro vydání výroku.

Podle našeho názoru přiložená účetní závěrka podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz aktiv, závazků a vlastního kapitálu ČNB k 31. prosinci 2004 a výsledků jejího hospodaření za rok 2004 v souladu se zákonem o účetnictví a ostatními příslušnými předpisy České republiky.“

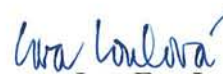
31. března 2005

PricewaterhouseCoopers Audit, s.r.o.
zastoupený

Paul Cunningham
partner

Ing. Eva Loulová
auditor, osvědčení č. 1981

<u>Obsah:</u>	strana
I. Úvod.....	1
II. Náklady a výnosy	2
II. 1. Shrnutí – celkově.....	2
II. 2. Oblast měnová	3
II. 3. Oblast emise a správy oběživa	8
II. 4. Oblast provozní	9
III. Aktiva a pasiva.....	13
III. 1. Shrnutí – celkově.....	13
III. 2. Popis věcného obsahu vybraných položek aktiv a pasiv	13
III. 3. Výdaje na pořízení majetku	16
III. 4. Stav rezerv, opravných položek a vlastního kapitálu.....	19
IV. Rozdělení hospodářského výsledku	20
V. Odvod volného zůstatku zisku do státního rozpočtu.....	21
VI. Vedení účtů a poskytování bankovních služeb právnickým osobám..	22
VII. Závěr	23

Příloha č. 1 - Srovnání nákladů a výnosů ČNB v letech 2003 a 2004

Příloha č. 2 - Přehled aktiv a pasiv ČNB ke konci roku 2003 a 2004

Příloha č. 3 - Vyhodnocení čerpání rozpočtovaných prostředků k 31. prosinci 2004

Příloha č. 4 - Jmenovitý seznam právnických osob podle § 34 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů

I. Úvod

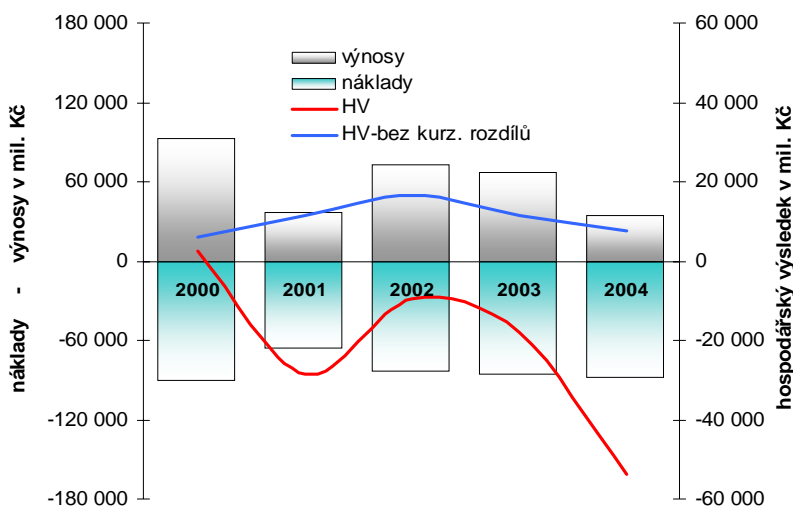
Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (v dalším textu Zprávy jen „zákon o ČNB“), ukládá České národní bance, aby do tří měsíců po skončení kalendářního roku předložila Poslanecké sněmovně k projednání roční zprávu o výsledku svého hospodaření. Předkládaná roční zpráva vychází z účetní závěrky za rok 2004 a rozboru výsledku hospodaření.

Správnost roční účetní závěrky byla v souladu se zákonem o ČNB ověřena auditorem - firmou PricewaterhouseCoopers Audit, s. r. o., který zároveň ověřil soulad této zprávy s účetní závěrkou.

Hlavním úkolem České národní banky je zajišťování cenové stability. Této prioritě je plně podřízeno provádění měnové politiky bez ohledu na výši dosažených nákladů a výnosů. Hospodářský výsledek centrální banky proto i přes snahu o hospodárnost není a nemůže být indikátorem, který by vypovídal o skutečné kvalitě hospodaření.

V posledních několika letech má na hospodářský výsledek ČNB zcela zásadní vliv posilování domácí měny vůči měnám, ve kterých jsou devizové rezervy centrální banky alokovány. O významu tohoto faktoru vypovídá skutečnost, že koruna vůči dolaru posílila za poslední čtyři roky z 37,80 CZK/USD na 22,40 CZK/USD, resp. dolar ztratil vůči koruně 41 % svojí hodnoty. Obdobný vývoj byl zaznamenán i vůči euru s tím, že koruna posílila z 35,10 CZK/EUR na 30,50 CZK/EUR. Při současné výši devizových rezerv ČNB představuje změna kurzu koruny o 0,10 Kč dopad do hospodářského výsledku ČNB v podobě kurzového rozdílu ve výši 2,3 mld. Kč. S ohledem na to, že ČNB má z definice otevřenou devizovou pozici (tj. výraznou převahu devizových aktiv nad devizovými pasivy z titulu držby devizových rezerv), posilování koruny generuje kurzovou ztrátu. Oslabování koruny by naopak generovalo kurzový zisk.

Graf č. 1 - Vývoj hospodářského výsledku ČNB v letech 2000 - 2004

II. Náklady a výnosy

II. 1. Shrnutí – celkově

Hospodářský výsledek ČNB za rok 2004 skončil ztrátou ve výši 53 717 mil. Kč. Výnosy činily 33 811 mil. Kč a náklady 87 528 mil. Kč. V průběhu roku 2004 nedošlo k výraznější změně struktury bilance ČNB. Rozhodující objem na straně aktiv tvořila devizová aktiva, která na konci roku dosáhla cca 90% podílu na celkové sumě aktiv ČNB. V pasivech byly objemově nejvýznamnějšími položkami závazky vůči tuzemským bankám s 59% podílem na celkové sumě pasiv ČNB a peníze v oběhu s 36% podílem. Výsledek hospodaření ČNB byl výrazně ovlivněn změnou korunové hodnoty cizoměnových aktiv v důsledku pohybu kurzu domácí měny vůči měnám rezervním (euro, dolar). Vlivem pohybu úrokových sazeb na mezinárodních finančních trzích došlo i k meziročnímu poklesu čistých výnosů ze správy devizových rezerv.

Hlavním měnovým nástrojem ČNB byly repo operace. Banka jejich prostřednictvím usměrňuje vývoj úrokových sazeb v ekonomice. Vzhledem k systémovému přebytku likvidity v bankovním sektoru slouží repo tendry rovněž k odčerpávání likvidity. V roce 2004 průměrný objem sterilizace poklesl. Meziročně poklesly i sterilizační náklady o 1,0 mld. Kč, a to i přes navýšení repo sazby.

Objem potenciálních nákladů na konsolidaci bankovního sektoru byl již v minulosti pokryt opravnými položkami, rezervami a vydanou státní zárukou. Náklady a výnosy realizované v této oblasti v roce 2004 vyplývají především z odpisu pohledávky (poskytnuté zálohy) vůči České spořitelně, a. s., z transformace závazku ČNB ze záruky vůči České spořitelně, a. s., v pohledávku za AB Bankou, a. s., v likvidaci, z rozpuštění opravných položek z titulu realizace jednotlivých splátek úvěrů poskytnutých v rámci konsolidačního programu a z dohody o úhradě nákladů na provozní činnost a ztrát z převzatých aktiv vzniklých v souvislosti s realizací konsolidačního programu, kterou ČNB uzavřela v minulosti s Českou finanční, s. r. o.

Záporné saldo nákladů a výnosů provozní oblasti meziročně pokleslo o 73 mil. Kč. K poklesu záporného salda došlo i v oblasti emise a správy oběživa, a to o 43 mil. Kč.

Přehled o dosažených nákladech a výnosech v roce 2004 v členění podle jednotlivých oblastí hospodaření podává tabulka č. 1 (srovnání nákladů a výnosů ČNB v letech 2003 a 2004 je uvedeno v příloze č. 1).

Tabulka č. 1 - Náklady a výnosy ČNB v roce 2004

	údaje uvedeny v mil. Kč		
	náklady	výnosy	saldo
oblast měnová	85 200	33 701	-51 499
▪ provádění měnové politiky	11 180	7	-11 173
▪ správa devizových rezerv	3 617	22 947	19 330
▪ kurzové rozdíly	67 650	6 515	-61 135
▪ konsolidace bankovního sektoru	2 549	3 428	879
▪ a ostatní operace			
▪ klientské operace	204	804	600
oblast emise a správy oběživa	262	42	-220
oblast provozní	2 066	68	-1 998
Celkem	87 528	33 811	-53 717

II. 2. Oblast měnová

Z hlediska hospodářského výsledku ČNB se jedná o oblast, ve které jsou evidovány náklady a výnosy vyplývající z realizace měnové politiky, správy devizových rezerv, konsolidace bankovního sektoru a služeb poskytovaných státnímu rozpočtu. Z hlediska účelu použití se oblast měnová člení do pěti samostatných celků.

údaje uvedeny v mil. Kč

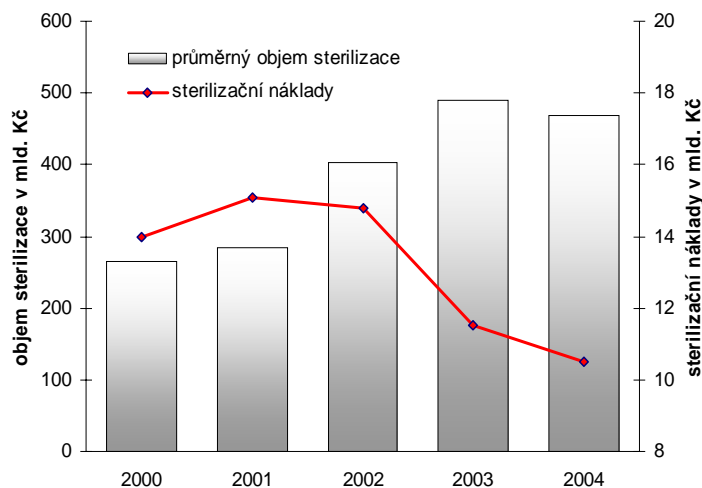
rok	náklady	výnosy	saldo
2003	82 906	67 067	-15 839
2004	85 200	33 701	-51 499

II. 2. 1. Provádění měnové politiky

V oblasti provádění měnové politiky realizovala ČNB v souhrnu záporné saldo hospodaření ve výši 11 173 mil. Kč.

V roce 2004 využívala ČNB shodné měnověpolitické nástroje jako v předchozích letech. Hlavním měnovým nástrojem byly repo operace, jejichž prostřednictvím ČNB sterilizovala volnou likviditu obchodních bank. V průměru bylo v roce 2004 sterilizováno 468 mld. Kč, což představuje meziroční pokles objemu cca 4 %. Porovnání objemu sterilizace a realizovaných nákladů v letech 2000 – 2004 z titulu repo operací zobrazuje následující graf.

Graf č. 2 - Porovnání objemu sterilizace a sterilizačních nákladů ČNB

Souběžně s hlavním měnovým nástrojem využívala ČNB i tzv. automatické facility, prostřednictvím kterých si banky do druhého dne likviditu ukládaly nebo čerpaly. Oba nástroje (depozitní facilitita, resp. marginální zápůjční facilitita) byly obchodními bankami využívány v omezené míře.

V návaznosti na vývoj ekonomiky se ČNB rozhodla zvýšit svoje základní úrokové sazby. Meziročně tak došlo k jejich nárůstu o 0,5 procentního bodu. Poslední změna byla provedena s platností k 27. srpnu 2004. Limitní dvoutýdenní repo sazba byla navýšena na hodnotu 2,5 % p. a., diskontní sazba na 1,5 % p. a. a lombardní sazba na 3,5 % p. a. Povinné minimální rezervy z primárních vkladů byly ponechány beze změny, tj. ve výši 2 %.

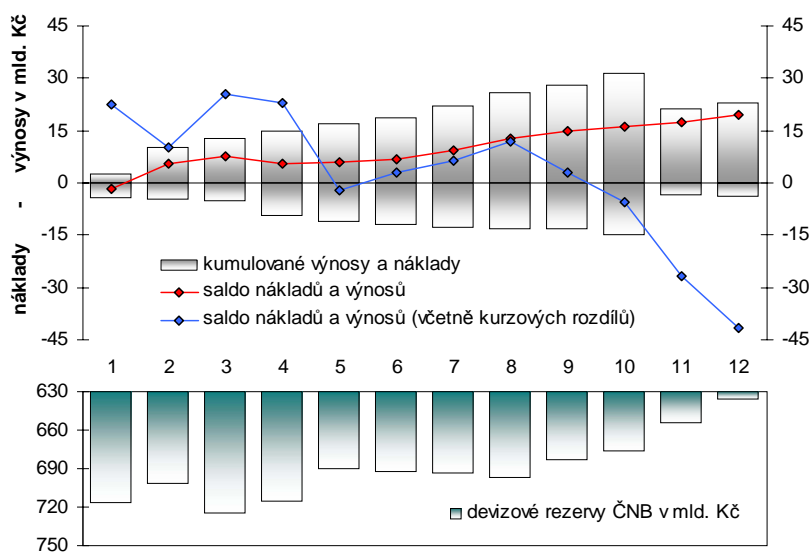
Obdobně jako Evropská centrální banka úročí ČNB povinné minimální rezervy bank. Výše úročení se rovná aktuální sazbě pro dvoutýdenní repo operace ČNB. Z hlediska dopadu do hospodaření se jedná o operaci, která zatížila hospodářský výsledek ČNB náklady ve výši 0,7 mld. Kč, tj. stejně jako v roce 2003.

II. 2. 2. Správa devizových rezerv

V této oblasti jsou zahrnuty výnosy a náklady ze správy devizových aktiv a pasiv ČNB. Pro celkovou výši dosažených výnosů je určující objem devizových aktiv, vývoj úrokových sazeb na trzích a devizových kurzů rezervních měn.

Na konci roku 2004 dosáhly devizové rezervy ČNB 636 mld. Kč a meziročně tak poklesly o 56 mld. Kč. Hlavním zdrojem změny byla kurzová ztráta korunové hodnoty proti oběma rezervním měnám, tj. proti euru a dolaru. Dalším faktorem byl pak odprodej výnosů realizovaných v předchozím období a tržní výnos z investičních aktivit. Obdobně jako v roce 2003 nebyly devizové rezervy ani v průběhu roku 2004 ovlivňovány devizovými intervencemi ČNB. Objem devizových rezerv na konci roku 2004 dosáhl výše 20,9 mld. EUR, což představovalo meziroční pokles o 0,4 mld. EUR. Důvodem snížení bylo posílení kurzu eura vůči dolaru a již zmíněný odprodej výnosů z devizových rezerv.

Graf č. 3 – Vývoj salda nákladů a výnosů z devizových rezerv ČNB

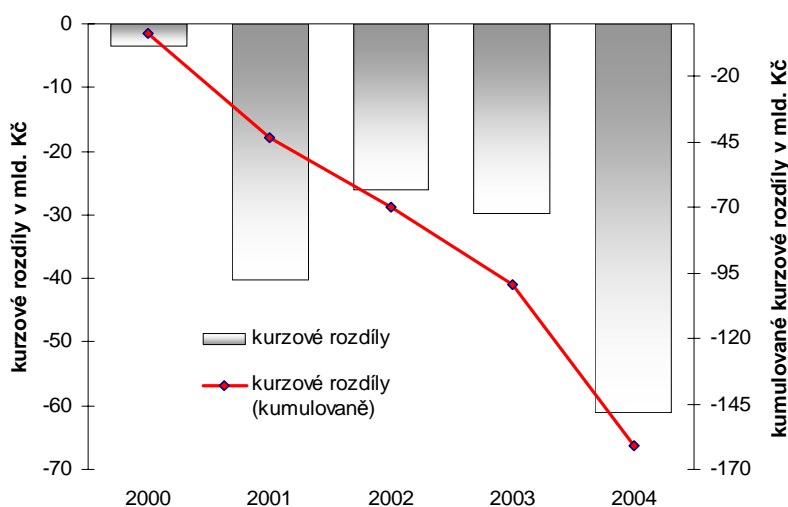
Poznámka: Snížení kumulovaných výnosů a nákladů bylo od listopadu 2004 ovlivněno změnou metody účtování cenných papírů (přechod z brutto na netto přečeňování). Výsledek hospodaření ČNB nebyl ovlivněn.

Za rok 2004 dosáhl celkový objem čistých výnosů ze správy devizových rezerv 19 330 mil. Kč. Výsledek dosažený při správě devizových rezerv zohledňuje především vývoj úrokových sazeb v eurozóně a v USA, v jehož důsledku došlo zejména ve druhém čtvrtletí 2004 k prudkému propadu výnosu portfolií devizových rezerv ČNB. V návaznosti na růst úrokových sazeb (především v USA) realizovala ČNB kapitálové ztráty, které se již nepodařilo vzhledem k nízkému úrokovému výnosu zcela kompenzovat. Za rok 2004 byl tedy dosažen vážený průměrný výnos spravovaných portfolií ve výši 2,81 % p. a., tj. oproti roku 2003 pokles o 0,05 procentního bodu.

II. 2. 3. Kurzové rozdíly

Pro výši dosažených kurzových rozdílů je v bilanci ČNB rozhodující objem devizových aktiv a pasiv a dále pak hodnota kurzu na konci předchozího roku ke kurzu platnému na konci účetního období, tedy k 31. prosinci příslušného roku. Vzhledem k pohybu devizových kurzů a objemu devizových aktiv a pasiv ČNB byla na konci roku 2004 zaúčtována celková kurzová ztráta ve výši 61 135 mil. Kč. V průběhu roku byla volatilita kurzů rezervních měn vůči domácí měně poměrně vysoká. Na počátku roku koruna vůči rezervním měnám oslabila. Následně však docházelo k jejímu postupnému posilování, a to až do konce roku 2004. Meziročně tak kurz koruny posílil vůči euru o 6,0 % a vůči dolaru dokonce o 12,8 %, tj. absolutně o 3,30 Kč.

Graf č. 4 - Vývoj kurzových rozdílů v letech 2000 - 2004

II. 2. 4. Konsolidace bankovního sektoru a ostatní operace

Tato skupina zahrnuje především náklady a výnosy, které ČNB vynaložila na program konsolidace bankovního sektoru, včetně tvorby (rozpuštění) rezerv a opravných položek. K 31. prosinci 2004 bylo v této oblasti dosaženo kladné saldo nákladů a výnosů v celkové výši 879 mil. Kč.

Vláda České republiky svým usnesením č. 51 ze dne 22. ledna 1997 souhlasila s vydáním státní záruky ve prospěch ČNB za pohledávky, vystavené záruky a převzatá aktiva vzniklé v souvislosti s konsolidací a stabilizací bankovního sektoru ve výši 22,5 mld. Kč na dobu 10 let. Tato státní záruka se vztahuje na konsolidační program jako celek a nikoliv na ztráty z jednotlivých aktiv. V roce 2004 Ministerstvo financí České republiky poskytlo částečné plnění z této státní záruky ve výši 0,5 mld. Kč, takže její neuhrazená výše na konci roku 2004 činila 22 mld. Kč. Její objem nicméně nepokrývá celkové náklady na konsolidační program. ČNB proto v minulosti vytvořila opravné položky a rezervy do úhrnné výše potencionálních nákladů. Objem opravných položek se průběžně aktualizuje, a to v důsledku splátek dluhů bank v likvidaci a částečného rozvrhového uspokojení ČNB v průběhu konkurzních řízení.

V návaznosti na prodej IPB, a. s., uzavřela ČNB Smlouvu a slib odškodnění, ve které se neodvolatelně a bezpodmínečně zavázala uhradit ČSOB, a. s., určité škody související s převzetím IPB, a. s. V návaznosti na to vydala vláda České republiky svým usnesením č. 622 ze dne 15. června 2000 záruku ve prospěch ČNB k pokrytí ztrát

vyplývající z slibu odškodnění vůči strategickému investorovi. Tato záruka pokrývá pouze ty škody, které mohou ČNB vzniknout v důsledku odškodnění ČSOB, a. s., za ztráty (škody) vyplývající z neevidovaných závazků IPB, a. s., převzatých ČSOB, a. s.

Dne 6. listopadu 2002 obdržela ČNB jednostranné závazné prohlášení ČSOB, a. s., podle kterého budou veškeré nároky na peněžité plnění ČNB vůči ČSOB, a. s., na základě Smlouvy a slibu odškodnění ze strany ČSOB, a. s., uplatněny a ze strany ČNB uhrazeny do 31. prosince 2016 a celková částka odškodnění dosáhne maximálně 160 mld. Kč. V návaznosti na toto prohlášení očekává ČNB možné plnění ze záruky ve stejném nebo menším rozsahu. Dne 28. června 2004 obdržela ČNB Závazné prohlášení ČSOB, a. s., jehož přílohou je konečný seznam možných plnění ze Slibu odškodnění. Převzetí tohoto Závazného prohlášení ze strany ČNB dne 28. června 2004 ovšem neznamená potvrzení či schválení jednotlivých nároků uvedených v příloze, nicméně ze strany ČSOB, a. s., již nemohou být vzneseny další nároky na plnění ze Smlouvy a slibu odškodnění, pokud již nejsou obsaženy v konečném seznamu možných plnění ze Smlouvy a slibu odškodnění. ČNB netvoří prozatím rezervu na případná plnění ze Smlouvy a slibu odškodnění, protože případy plnění ze Smlouvy a slibu odškodnění, které by nebyly kryty zárukou, dosud nenastaly a ČNB v současné době nemůže spolehlivě stanovit konečný objem případných plnění ČSOB, a. s., ze soudních sporů nebo škod, které ČSOB, a. s., utrpí, na něž se záruka nevztahuje, a tudíž by mohly být nákladem ČNB.

ČNB vyplatila ČSOB, a. s., v souvislosti se Smlouvou a slibem odškodnění zálohu ve výši 2 744 mil. Kč a konečné plnění ve výši 38 mil. Kč. K zálohám nebyly vytvořeny opravné položky vzhledem k tomu, že je ČNB klasifikovala jako položky kryté zárukou vydanou vládou České republiky. V této souvislosti ČNB obdržela od Ministerstva financí České republiky zálohu na plnění ze záruky ve výši 2 744 mil. Kč a konečné plnění ze záruky ve výši 38 mil. Kč.

V červnu 2000 vydala ČNB neodvolatelnou záruku pro věřitele IPB, a. s., za závazky vyplývající z přijatých vkladů a vydaných dluhopisů, včetně příslušných úroků evidovaných v účetnictví IPB, a. s., ke dni 16. června 2000. Výše záruky za vklady je v účetnictví ČNB pravidelně aktualizována na základě skutečné výše závazků. Ke konci roku 2004 byla výše záruky stanovena na 421 mil. Kč.

V souladu s dohodou o úhradě nákladů na provozní činnost a ztrát z převzatých aktiv vzniklých v souvislosti s realizací konsolidačního programu uhradila ČNB za období 2004 České finanční, s. r. o., náklady ve výši 134 mil. Kč. Na základě předběžného vyčíslení nerealizovaných ztrát z převzatých aktiv byla rozpuštěna další část rezervy vytvořené na ztráty České finanční, s. r. o., takže na konci roku 2004 činil zůstatek této rezervy 4 176 mil. Kč. Pokud jde o účelové úvěry poskytnuté České finanční, s. r. o., byl jejich objem evidován ve výši 4 427 mil. Kč. Z titulu těchto úvěrů přijala ČNB úroky v celkovém úhrnu 110 mil. Kč.

V roce 2004 Česká konsolidační agentura splácela dříve poskytnutý redistribuční úvěr na financování družstevní bytové výstavby. Úvěr je splatný formou ročních plateb založených na splátkách klientů a jeho konečná splatnost sice nebyla stanovena, ale je předmětem jednání v souvislosti s plánovaným ukončením činnosti České konsolidační agentury. Z titulu tohoto úvěru ČNB přijala v roce 2004 úroky v celkové výši 216 mil. Kč.

II. 2. 5. Klientské operace

Oblast zahrnuje náklady a výnosy, které ČNB realizuje při operacích se svými klienty (zejména Ministerstvem financí ČR a Fondem národního majetku) a při poskytování služeb v rámci mezibankovního platebního styku a evidence a vypořádání obchodů s krátkodobými dluhopisy. K 31. prosinci 2004 bylo dosaženo kladné saldo nákladů a výnosů ve výši 600 mil. Kč.

Výsledek hospodaření za rok 2004 ovlivnily na straně výnosů především přijaté poplatky z operací s cizí měnou, poplatky z mezibankovního zúčtování, služeb souvisejících s evidencí a vypořádáním obchodů s krátkodobými dluhopisy, dále pak poplatky ze zahraničního platebního styku a poplatky za vedení účtů státní pokladny. Klientské operace zahrnují i výnosy z pokut uložených finančním arbitrem, které byly zaúčtovány v celkové výši 570 tis. Kč, a dále pak poplatky za přístup do Centrálního registru úvěrů ve výši 9 437 tis. Kč.

Náklady byly realizovány především z titulu závazků ČNB vůči státnímu rozpočtu a Fondu národního majetku (finanční prostředky uložené na účtech centrální banky).

V klientských operacích jsou dále evidovány náklady a výnosy banky z titulu vedení běžných a termínovaných účtů a úvěrů poskytnutých zaměstnancům ČNB.

II. 3. Oblast emise a správy oběživa

Náklady evidované v oblasti emise a správy oběživa jsou dány zejména rozsahem dodávek nově tištěných bankovek od Státní tiskárny cenin Praha a mincí ražených v akciové společnosti ORNELA, Divizi Česká Mincovna. Množství vyrobených a dodaných bankovek a mincí odpovídalo smlouvám, které má ČNB uzavřeny s výše uvedenými dodavateli.

údaje uvedeny v mil. Kč

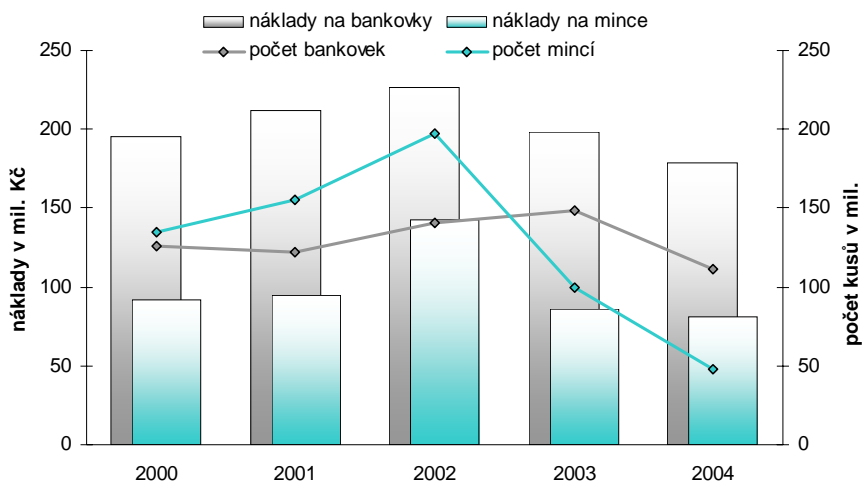
rok	náklady	výnosy	saldo
2003	286	23	-263
2004	262	42	-220

V roce 2004 odebrala ČNB od tuzemského dodavatele celkem 111 mil. kusů bankovek, za což zaplatila 179 mil. Kč. Mince z obecného kovu, stříbrné a zlaté pamětní mince byly dodány v celkovém v počtu 48 mil. kusů. Za jejich odběr ČNB zaplatila 81 mil. Kč. Součástí těchto nákladů jsou i náklady, které ČNB vynaložila při přípravě a ochraně platidel (vývoj nových ochranných prvků). Oproti předchozím rokům se celková výše nákladů na bankovky a mince postupně snižovala. Ve srovnání s rokem 2003 poklesly celkové náklady o 24 mil. Kč. Důvodem byl jednak dostatečný objem zásob některých nominálních hodnot, takže nebylo nutné zadávat jejich výrobu v rozsahu předchozích let, a dále pak rozhodnutí o ukončení platnosti drobných mincí.

K 31. říjnu 2003 ukončila ČNB platnost drobných mincí nominálních hodnot Kč 0,10 a Kč 0,20. Stahování neplatných mincí z oběhu a jejich zpracování pokračovalo i v průběhu roku 2004. Za provoz centra určeného pro likvidaci mincí bylo akciové společnosti ORNELA, Divizi Česká Mincovna, zaplacen 894 tis. Kč. Další 78 tis. Kč pak bylo zaplacen obchodním bankám jako úhrada nákladů za zpracování a převoz neplatných mincí. Na druhé straně utřžila ČNB 1 176 tis. Kč za prodeje slitiny z roztavených mincí.

Výnosy v oblasti emise a správy oběživa činily 42 mil. Kč a souvisely především s prodejem numismatického materiálu.

Graf č. 5 - Vývoj nákladů ČNB na nákup českých peněz v letech 2000 – 2004

II. 4. Oblast provozní

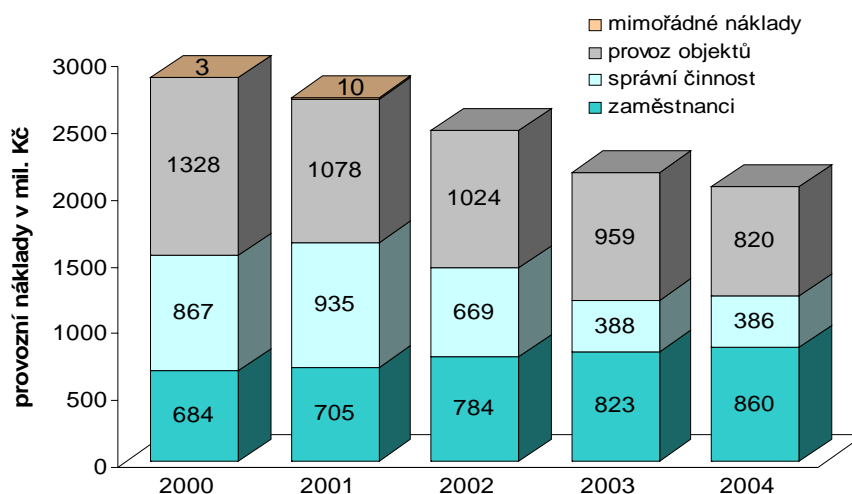
Hospodaření ČNB v oblasti provozní skončilo v roce 2004 celkovým záporným saldem ve výši 1 998 mil. Kč.

rok	náklady	výnosy	saldo
2003	2 170	99	-2 071
2004	2 066	68	-1 998

Výsledek hospodaření potvrdil pozitivní vývoj v oblasti provozní; celkové náklady se proti předchozímu roku znovu snížily, tentokrát o 104 mil. Kč. Provozní výnosy pak meziročně poklesly o 31 mil. Kč. Záporné saldo se tak proti roku 2003 snížilo o 3,5 %. Uvedený posun souvisel především s nižším objemem odpisů, s inovací technologických zařízení (klesly náklady na opravy) a v neposlední řadě i s příznivým devizovým kurzem, protože některé nakupované služby byly hrazeny v cizí měně (např. služby Bloomberg, Reuters, SWIFT, služby ratingových agentur). Z celkových nákladů ČNB představovaly provozní náklady 2,4 %, dosažené výnosy pak z celkových výnosů banky tvořily 0,2 %.

Provozní náklady a výnosy byly podle účelovosti vynaložených prostředků sledovány ve čtyřech základních skupinách. Vývoj celkového objemu provozních nákladů, včetně jejich vnitřní struktury, v letech 2000 až 2004 je uveden v následujícím grafu.

Graf č. 6 - Porovnání provozních nákladů v letech 2000 - 2004

II. 4. 1. Zaměstnanci

Náklady na zaměstnance, které zahrnují mzdové náklady, zákonné odvody pojistného, náklady na vzdělávání a sociální náklady v oblasti zdravotní péče a stravování, dosáhly v roce 2004 objemu 860 mil. Kč a oproti předchozímu roku vzrostly o 4,5 %.

Na mzdách a odstupném při skončení pracovního poměru bylo zaměstnancům ČNB a dále v rámci dohod o pracovní činnosti a dohod o provedení práce externím zaměstnancům vyplaceno 599 mil. Kč, tj. o 3,1 % více než v roce 2003. Průměrná měsíční mzda v přepočtu na plně zaměstnané osoby dosáhla výše 34 045 Kč. Meziroční nárůst průměrné mzdy činil 3,8 %.

Členům bankovní rady byly v roce 2004 vyplaceny mzdy v tomto objemu:

	údaje uvedeny v Kč	
	Hrubá mzda ¹⁾	Čistá mzda ²⁾
Zdeněk Tůma	3 574 880	2 195 149
Oldřich Dědek	2 873 954	1 766 511
Luděk Niedermayer	2 876 408	1 763 200
Michaela Erbenová	1 556 777 ³⁾	994 378 ³⁾
Jan Frait	2 415 130	1 505 098
Pavel Racocho	2 418 555	1 507 135
Pavel Štěpánek	2 426 404	1 511 806

¹⁾ Hrubá mzda zahrnuje základní mzdu, tarifní zvýšení (25 % základní mzdy), náhrady mezd za dovolenou, odměny za výsledky práce a mzdové zvýhodnění za práci ve dnech pracovního klidu.

²⁾ Čistá mzda je hrubá mzda po odečtení pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a daně z příjmu (vypočte se ze základu daně, jímž je úhrn vyplacených měsíčních hrubých mezd snížený o odpočitatelné položky na poplatníka daně a jím vyživované děti).

³⁾ Ovlivněno mateřskou dovolenou v době od 1. 1. do 16. 5. 2004.

Odvody zákonného pojistného (tj. pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání) a sankčního odvodu za nesplnění povinného podílu osob se změněnou pracovní schopností na celkovém počtu zaměstnanců dosáhly částky 212 mil. Kč. Ostatní sociální náklady činily 17 mil. Kč. Největší část z nich představovaly příspěvky poskytnuté zaměstnancům na jejich životní a penzijní připojištění, jež byly do této položky v roce 2004 zahrnuty poprvé (dříve byly hrazeny ze sociálního fondu).

Náklady na vzdělávání zaměstnanců činily 32 mil. Kč. Prostředky byly vynaloženy především na tuzemské vzdělávací akce, a to na jazykovou výuku a na kurzy výpočetní techniky pro specialisty a uživatele, dále pak na odborné kurzy zaměřené na bankovníctví, statistiku, právní problematiku a na problematiku EU. Třetina nákladů připadla na kurzy a semináře pořádané zahraničními centrálními bankami, Institutem finanční stability a MMF.

II. 4. 2. Správní činnost

Náklady a výnosy realizované ve správní činnosti se vztahují ke konkrétní činnosti jednotlivých organizačních útvarů ústředí a poboček České národní banky a útvaru finančního arbitra. Jedná se např. o náklady za nakupované služby, telekomunikační poplatky, výkony spojů, cestovné, spotřebu tiskopisů a kancelářských potřeb, pojistné, propagaci a reprezentaci. Kromě výše uvedených nákladů se do správní činnosti promítají též daně a opravné položky.

Správní náklady dosáhly částky 386 mil. Kč a meziročně tak poklesly o 2 mil. Kč. I když celkový pokles nebyl výrazný, podíl některých nákladových druhů na celkovém dosaženém objemu se výrazně změnil. Významně poklesly náklady na nakupované služby zejména v oblasti podpory SW a poradenství. Nižší byla i tvorba opravných položek na

pohledávky za Pozemními stavbami Zlín - group, a. s., v likvidaci, z titulu neuhrazeného penále za nedodržení smluvních vztahů. Naproti tomu přijetím nového zákona č. 235/2004 Sb., o DPH, vzrostly náklady z titulu daně z přidané hodnoty o 25 mil. Kč. K nárůstu nákladů došlo v důsledku zapojování ČR do evropských struktur též u cestovního, neboť vzrostl počet pracovních cest do zemí EU. Ostatní náklady evidované v této oblasti zůstaly zhruba na úrovni předchozího roku.

Výnosy ve výši 28 mil. Kč tvořily zejména tržby ze závodní jídelny a kantýn, tržby za služby a přijaté pokuty a penále. Oproti roku 2003 výnosy klesly o 19 mil. Kč, neboť se snížila částka za pokuty a penále vyměřené za nedodržení smluvních vztahů, mírně poklesly též tržby u závodního stravování.

II. 4. 3. Provoz objektů a zařízení

Náklady na provoz objektů a zařízení zahrnují zejména odpisy, opravy a údržbu majetku, spotřebu paliv a energie, nájemné, spotřebu materiálu na údržbu a obalového materiálu na bankovky a mince.

Uvedené náklady dosáhly 820 mil. Kč, přičemž 591 mil. Kč z tohoto objemu tvořily odpisy. Celková výše nákladů na provoz objektů a zařízení se proti roku 2003 snížila o 139 mil. Kč. K poklesu došlo především vlivem nižších odpisů (o 109 mil. Kč), kde se projevil vyšší stupeň odepsanosti majetku, zejména výpočetní techniky a software. Díky nákupu nových strojů a zařízení na zpracování hotovostí a nových diskových subsystémů poklesly též náklady na opravu a údržbu majetku (o 26 mil. Kč). Nižší náklady byly vykázány rovněž u spotřeby náhradních dílů, mírně poklesla i spotřeba energie. Pouze spotřeba obalového materiálu na bankovky a mince přechodem na novou technologii zpracování oběživa vzrostla. Ostatní náklady se pohybovaly na úrovni roku 2003.

Dosažené výnosy činily 40 mil. Kč a tvořily je zejména tržby z prodeje hmotného investičního majetku a přijaté nájemné. Oproti roku 2003 výnosy poklesly zhruba o 23 %, důvodem byl nižší objem odprodávaného majetku.

II. 4. 4. Mimořádné náklady a výnosy

Mimořádné náklady ani výnosy, stejně tak jako v roce předchozím, nebyly v roce 2004 v oblasti provozní zaznamenány.

Konzistentnost údajů roční zprávy o výsledku hospodaření ČNB s účetní závěrkou, resp. s rozpočtem ČNB

Přestože údaje obsažené v roční zprávě o výsledku hospodaření ČNB vycházejí z údajů prezentovaných v účetní závěrce, je struktura nákladů a výnosů používaná v tomto materiálu v porovnání se strukturou účetní závěrky v některých případech odlišná. Důvodem je skutečnost, že z hlediska hospodaření ČNB jsou jednotlivé položky nákladů a výnosů sledovány a hodnoceny podle účelu vynakládaných prostředků, což umožňuje snadnější orientaci z hlediska řízení jednotlivých činností, zatímco výkaz zisků a ztrát poskytuje přehled o dosažených nákladech a výnosech z pohledu druhového. Z uvedeného vyplývá, že uvnitř struktury obou materiálů jsou určité rozdíly, přičemž celková suma nákladů a výnosů ČNB je shodná. Obdobně je tomu i v části Aktiva a pasiva tohoto materiálu. Struktura popisované bilance je prezentována ve zjednodušené podobě, a je proto odlišná od publikovaných bilancí ČNB a údajů roční účetní závěrky.

Vedle hospodářského výsledku vyhodnocuje Česká národní banka i plnění rozpočtu ČNB, který je zaměřen na podrobné sledování finančních výdajů v oblasti provozu a pořízení majetku. Tím má ČNB vytvořenou další informační základnu, kterou využívá ke svému vnitřnímu finančnímu řízení, tedy nejen pro sledování vývoje jednotlivých položek za celou banku, ale také podle jednotlivých organizačních útvarů ČNB. Výhodou této informační soustavy je také to, že umožňuje operativně sestavit potřebnou strukturu dat a reagovat tak na aktuální potřebu ČNB. Struktura a výše jednotlivých položek rozpočtu ČNB je proto odlišná od struktury účetních nákladů, které jsou zaměřeny spíše na vykazovací povinnost vůči externím subjektům. Do rozpočtu ČNB se nepromítají odpisy, opravné položky ani vlivy časového rozlišení. Součástí rozpočtu není ani DPH. Sazba DPH je totiž stanovena zákonem a její celková výše je pasivním odrazem reálných položek rozpočtu. Nezahrnutí výše uvedených položek do rozpočtu ČNB umožňuje sestavit srovnatelnou bázi dat a vytvářet tak časové řady, které jsou následně využívány při analýze vývoje výdajů ČNB.

Vyhodnocení čerpání rozpočtovaných prostředků k 31. prosinci 2004 podle souhrnných položek výdajů na provoz (tj. porovnání dosažené skutečnosti se stanoveným rozpočtem ČNB) je obsahem přílohy č. 3.

III.

Aktiva a pasiva

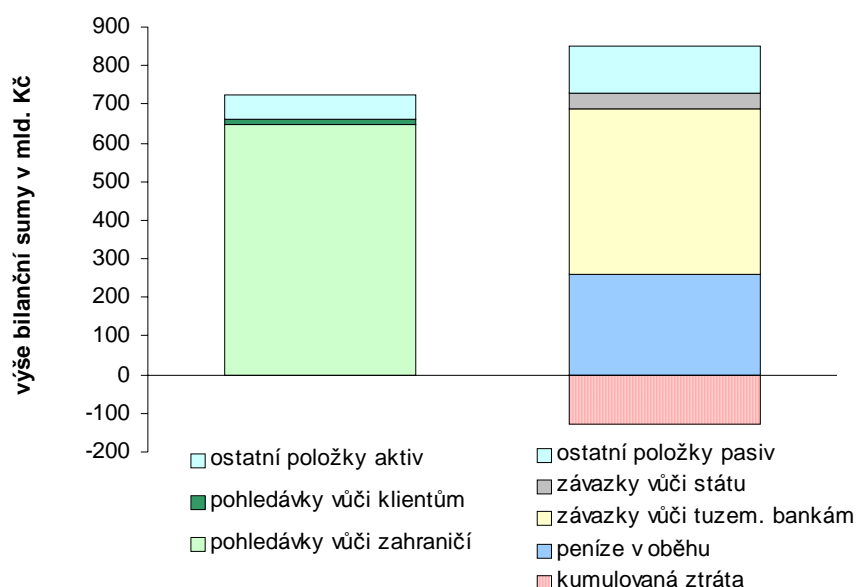
III. 1. Shrnutí – celkově

Ke konci roku 2004 činila celková výše bilanční sumy ČNB 724 mld. Kč, což představuje oproti roku 2003 pokles o 38 mld. Kč. Na straně aktiv se snížily především pohledávky vůči zahraničí. V pasivech poklesly zejména závazky vůči tuzemským bankám a vzrostla kumulovaná ztráta z hospodaření ČNB.

Struktura aktiv a pasiv ČNB se výrazněji nezměnila. Převažující objem pasiv tvořily závazky vůči tuzemským bankám a peníze v oběhu, které v souhrnu zaujímaly 95% podíl na celkové bilanční sumě. V aktivech tvořily 89% podíl pohledávky vůči zahraničí – tedy devizové rezervy ČNB.

Přehled absolutních hodnot jednotlivých položek aktiv a pasiv ČNB na konci roku 2003 a 2004 je uveden v příloze č. 2.

Graf č. 7 - Struktura aktiv a pasiv ČNB k 31. prosinci 2004

III. 2. Popis věcného obsahu vybraných položek aktiv a pasiv

III. 2. 1. Aktiva

Pohledávky vůči zahraničí představují souhrn prostředků vložených do cizoměnových cenných papírů, prostředků uložených na termínovaných vkladech u bank v zahraničí nebo na nostro účtech u korespondenčních bank a valuty v držení ČNB. Zhruba 90% podíl z celkového objemu pohledávek vůči zahraničí tvořily cenné papíry (dluhopisy). Zbývající část představovaly termínované vklady, reverzní repo operace s cennými papíry, běžné účty a zásoby valut na pokladnách.

Pohledávky vůči zahraničí poklesly v porovnání s koncem roku 2003 absolutně o 31 mld. Kč, takže jejich objem dosáhl na konci roku 2004 výše 646 mld. Kč. Korunovou hodnotu pohledávek vůči zahraničí ovlivňoval v průběhu roku zejména pohyb kurzů

rezervních měn, dále pak tržní výnos z investičních aktivit a odprodej výnosů z předchozích období.

Pohledávky vůči klientům vykazují stav úvěrů poskytnutých klientům a úvěrů převzatých v souvislosti s konsolidací bankovního sektoru. Z celkového objemu pohledávek vůči klientům bylo cca 79 % úvěrů klasifikováno jako ztrátové úvěry z konsolidace bankovního sektoru. Dalších cca 20 % zaujímaly úvěry, které ČNB poskytla České finanční, s. r. o. Celkový objem pohledávek vůči klientům byl ze 41 % pokryt opravnými položkami. Zbývající část pak byla kryta rezervami a zárukou vydanou vládou ČR.

Pohledávky vůči klientům meziročně poklesly o 753 mil. Kč, takže na konci roku 2004 dosáhl jejich objem cca 12,9 mld. Kč. Důvodem poklesu bylo zejména snížení úvěrů poskytnutých České finanční, s. r. o.

Ostatní položky aktiv dosáhly na konci roku 2004 celkové výše 65 mld. Kč. V této skupině jsou agregována zbývající aktiva ČNB:

- objemově nejvýznamnější položkou byly pohledávky vůči MMF ve výši 32 mld. Kč, které představují členský vklad v MMF,

- pohledávky vůči státu ve výši 22 mld. Kč zahrnovaly dlouhodobý redistribuční úvěr poskytnutý České konsolidační agentuře na financování bytové výstavby a jednu konečnou pohledávku z titulu konsolidace bankovního sektoru (pohledávka za bývalou Bankou Bohemia, a. s., která byla vymazána z Obchodního rejstříku, byla v souladu s vydanou státní zárukou překlasifikována na pohledávku za státem),

- hmotný a nehmotný majetek ČNB byl na konci roku 2004 evidován v objemu cca 6 mld. Kč,

- zlato v účetní hodnotě bylo vykázáno ve výši 0,8 mld. Kč,

- zbývající část ve výši 4 mld. Kč tvořila ostatní aktiva.

III. 2. 2. Pasiva

Závazky vůči tuzemským bankám zahrnují závazky ČNB z titulu repo operací, povinných minimálních rezerv bank a ostatních vkladů tuzemských bank. Z celkového objemu závazků vůči tuzemským bankám připadlo na repo operace s poukázkami ČNB 403 mld. Kč, na povinné minimální rezervy bank 20 mld. Kč a na účty pro čerpání a odvody českých peněz, které mají obchodní banky otevřeny u ČNB, připadlo 5 mld. Kč.

Meziročně závazky vůči tuzemským bankám poklesly o 42 mld. Kč. Jejich objem dosáhl na konci roku 2004 celkové výše 428 mld. Kč, což představuje 59% podíl na celkovém objemu pasiv ČNB. Důvodem poklesu je především nižší objem repo operací a nižší stav na běžných účtech bank.

Peníze v oběhu představují závazek emisní banky z titulu vydaných bankovek a mincí, které se nacházejí v pokladnách bank a u nebankovní veřejnosti. Dominantní objem ve výši 256 mld. Kč tvořily vydané bankovky. Mince byly emitovány ve výši 7 mld. Kč. Z těchto částek se v pokladnách ČNB nacházely 2 mld. Kč. V porovnání s koncem roku 2003 tato bilanční položka vzrostla o 14 mld. Kč, takže na konci roku 2004 evidovala ČNB peníze v oběhu v celkové výši 261 mld. Kč. Z hlediska relativního podílu představovaly peníze v oběhu 36% podíl na celkovém objemu pasiv ČNB.

Závazky vůči státu zahrnují dlouhodobé a účelově vázané prostředky státu (státní finanční aktiva, vklady státních fondů a vklady přijaté od EU k financování vybraných projektů). Objemově nejvýznamnější položkou závazků vůči státu byla státní finanční aktiva a příjmy územních orgánů ve výši 19 mld. Kč, účet Národního fondu Evropského společenství (10 mld. Kč) a státní fondy (9 mld. Kč).

Meziročně poklesly závazky vůči státu o 8 mld. Kč, takže jejich výše dosáhla na konci roku 2004 hodnoty 38 mld. Kč, tj. 5 % celkového objemu pasiv ČNB. Ke snížení došlo na účtech státních fondů. Pokles objemu byl částečně kompenzován nárůstem finančních prostředků na účtech Národního fondu Evropského společenství.

V ostatních položkách pasiv jsou agregována zbývající pasiva ČNB:

- vklady klientů, tj. především vklady mimorozpočtových prostředků a vklady ostatních nebankovních subjektů, byly evidovány ve výši 58 mld. Kč,

- závazky vůči MMF dosáhly 22 mld. Kč a závazky vůči zahraničí (jedná se především o repo operace s cennými papíry) činily 24 mld. Kč,

- rezervy, fondy a základní kapitál ČNB dosáhly na konci roku 2004 v souhrnu 14 mld. Kč,

- kumulovaná ztráta ČNB ve výši 126 mld. Kč (z toho 54 mld. Kč připadalo na ztrátu z roku 2004),

- zbývající část ve výši 5 mld. Kč tvořila ostatní pasiva.

III. 3. Výdaje na pořízení majetku

V roce 2004 bylo na pořízení majetku čerpáno 219 mil. Kč, tj. o cca 24 % méně než v roce 2003. Toto snížení bylo způsobeno výrazně nižšími výdaji na pořízení hmotného majetku při současném zvýšení výdajů na pořízení materiálu na sklad a na pořízení nehmotného majetku.

V oblasti výdajů na pořízení hmotného majetku došlo oproti roku 2003 ke snížení čerpání o cca 35 %, přičemž se jednalo zejména o snížení výdajů na pořízení výpočetní techniky - HW, zabezpečovacího zařízení a dopravních prostředků. V oblasti výdajů na pořízení materiálu na sklad došlo ke zvýšení o cca 10 % (týkalo se především oblasti obalového materiálu na bankovky a mince). V oblasti pořízení nehmotného majetku došlo ke zvýšení čerpání o cca 28 % (týkalo se programového vybavení a ostatního nehmotného majetku).

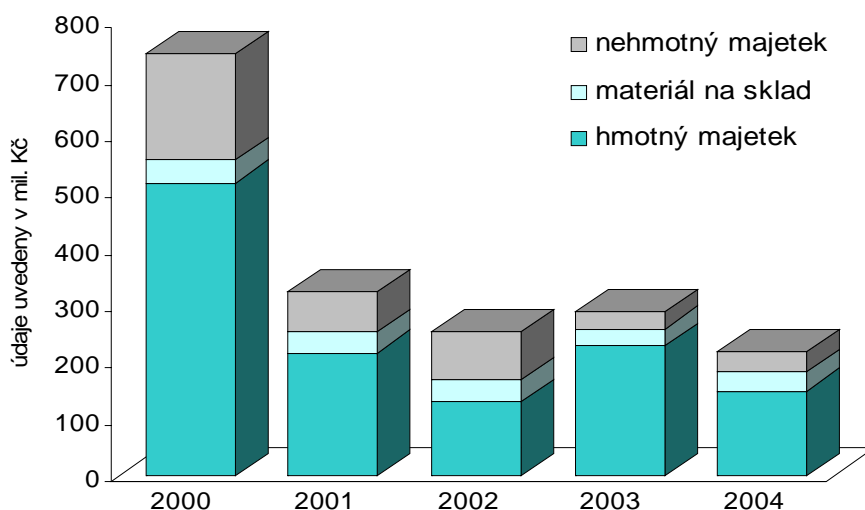
V následující tabulce a grafu jsou pro srovnání uvedeny realizované výdaje na pořízení majetku v letech 2000 až 2004:

Tabulka č. 2 – Výdaje na pořízení majetku v letech 2000 - 2004

údaje uvedeny v mil. Kč

rok	hmotný majetek	materiál na sklad	nehmotný majetek	celkem
2000	516	43	186	745
2001	216	37	70	323
2002	130	39	85	254
2003	230	29	29	288
2004	150	32	37	219

Graf č. 8 – Výdaje na pořízení majetku v letech 2000 – 2004

Vyhodnocení čerpání rozpočtovaných prostředků k 31. prosinci 2004 (tj. porovnání dosažené skutečnosti se stanoveným rozpočtem ČNB) je obsahem přílohy č. 3.

III. 3. 1. Výdaje na pořízení hmotného majetku

Na pořízení hmotného majetku bylo v roce 2004 čerpáno 150 mil. Kč.

Z hlediska objemu finančních prostředků byla nejrozsáhlejší oblastí výdajů na pořízení hmotného majetku výpočetní technika - HW, na niž bylo vynaloženo 61 mil. Kč. Prostředky byly především čerpány na nákup diskových subsystémů a na pořízení samostatné sítě, umožňující bezpečně připojit k výpočetním systémům a lépe administrovat všechna datová úložiště (SAN). Dále byly prostředky vynaloženy na výpočetní techniku - HW pro projekt systému distribuce tržních dat pro bankovní obchody, na obnovu osobních počítačů a na rozšíření kapacity komunikační sítě v ústředí ČNB.

Na pořízení techniky pro úschovu, manipulaci a zpracování hotovostí bylo vynaloženo 59 mil. Kč. Částka byla využita na zařízení pro zpracování bankovek (obnova strojů na zpracování bankovek) a na zařízení pro zpracování mincí (pořízení linky na zpracování mincí). Technika byla instalována na pobočkách Praha a Brno.

V oblasti staveb, budov a pozemků bylo proinvestováno 19 mil. Kč. Z uvedené částky byla jednak financována řada drobnějších stavebních a technologických akcí v objektu ústředí i na pobočkách (např. stavební úpravy pro instalaci strojů na zpracování bankovek a mincí, úpravy elektroinstalací a datových rozvodů, úpravy systému měření a regulace, chlazení ke zdrojům záložního napájení) a dále výdaje na projektovou dokumentaci, inženýrskou činnost a na stavební práce a dodávky na akci „Záložní pracoviště ČNB Praha – Zličín“.

Na oblast zabezpečovacího zařízení bylo vynaloženo 8 mil. Kč. Tato částka byla využita na obnovu a rozvoj kamerových bezpečnostních systémů (na doplnění kamer bezpečnostních okruhů v budově ústředí a obnovu kamerových bezpečnostních systémů a systému digitálního záznamu na pobočkách) a mechanických a elektronických bezpečnostních systémů (především na výměnu bezpečnostních vrat do dotačních boxů v Ostravě, na výměnu ústředí elektrické zabezpečovací signalizace, diskových polí, serverů a monitorů bezpečnostních systémů na pobočkách nebo v objektu ústředí).

Dále byla za 3 mil. Kč pořízena kancelářská technika, nábytek a ostatní hmotný majetek.

III. 3. 2. Výdaje na pořízení materiálu na sklad

Výdaje na pořízení materiálu na sklad dosáhly v roce 2004 částky 32 mil. Kč. Z uvedeného objemu byl především realizován nákup obalového materiálu na bankovky a mince, spotřebního materiálu (pro tiskárny a kopírovací stroje) a kancelářských potřeb. Další prostředky se použily na nákup ostatního provozního materiálu, tiskopisů, materiálu na údržbu a magnetických a optických médií.

III. 3. 3. Výdaje na pořízení nehmotného majetku

V roce 2004 byla na pořízení nehmotného majetku vynaložena částka 37 mil. Kč, a to na programové vybavení a na ostatní nehmotný majetek.

Na pořízení programového vybavení se čerpalo 33 mil. Kč. Jednalo se zejména o upgrade systému distribuce tržních dat pro bankovní obchody, úpravu systému pro popis

informací pořizovaných v rámci statistických výkazů, pořízení licencí programového vybavení pro disková pole, úpravu systému krátkodobých dluhopisů, úpravu zúčtovacího centra mezibankovního platebního styku, úpravu účetního a platebního systému ČNB (automatizovaných bankovních operací) a informačního systému vnitřního hospodaření ČNB.

Na pořízení ostatního nehmotného majetku byly vydány 4 mil. Kč, přičemž se jednalo především o výdaje na nový ochranný prvek bankovek.

Pořizování majetku v ČNB

Proces pořizování majetku v ČNB lze v zásadě rozdělit do tří kroků. První krok začíná v etapě sestavování návrhu rozpočtu ČNB na příslušné rozpočtové období, a to v jeho přípravné fázi. Nejdříve jednotlivé organizační útvary ČNB předkládají svoje požadavky na zařazení jednotlivých akcí do rozpočtu. V požadavcích jsou specifikovány technické parametry a odhady nebo propočty předpokládaných finančních výdajů na jejich realizaci. Tyto požadavky jsou následně jak po stránce technické, tak i finanční, prověřovány a na základě získaných výsledků jsou pak ty akce, které byly shledány jako opodstatněné, zařazovány do rozpisu rozpočtu. Konkrétní postupy pro tuto fázi jsou stanoveny vnitřními předpisy banky. První krok je ukončen schválením návrhu rozpočtu ČNB pro příslušný rok v bankovní radě a rozepsáním finančních prostředků jednotlivým správcům rozpočtovaných prostředků.

Druhý krok v procesu pořizování majetku začíná výběrem obchodního partnera. Pravidla pro výběr i vlastní způsob výběru jsou opět stanoveny vnitřním předpisem banky. V květnu 2004 nabyl účinnosti zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, který se vztahuje i na ČNB. Jeho přijetí mělo významný dopad do činností banky v oblasti provozu a pořizování majetku, a bylo nutné uvést do souladu vnitřní předpisy banky s tímto zákonem. Při pořizování majetku je postupováno podle výše uvedeného zákona (veřejné zakázky) a u akcí, na něž se zákon nevztahuje, je výběr obchodního partnera prováděn podle vnitřních předpisů banky (ostatní zakázky). Pro výběr obchodního partnera u ostatních zakázek je v závislosti na objemu finančních prostředků stanoven minimální počet dodavatelů, kteří jsou vyzváni k předložení nabídky. Na výběr obchodního partnera pak navazuje fáze uzavírání smluvního vztahu, která je opět upravena vnitřními předpisy banky. V těchto předpisech jsou stanoveny konkrétní postupy při přípravě, projednávání a uzavírání smluv jednotlivými útvary ČNB.

Třetí krok zahrnuje vlastní realizaci obchodního případu a je ukončen uvedením majetku do užívání.

III. 4. Stav rezerv, opravných položek a vlastního kapitálu

III. 4. 1. Stav rezerv a opravných položek

K 31. prosinci 2004 měla ČNB vytvořeno celkem 14 449 mil. Kč rezerv a opravných položek, přičemž 4 781 mil. Kč připadalo na rezervy a 9 668 mil. Kč na opravné položky. Oproti konci roku 2003 činil čistý úbytek rezerv 1 100 mil. Kč a čistý úbytek opravných položek 1 459 mil. Kč.

Změna objemu rezerv a opravných položek byla ovlivněna především rozpuštěním opravné položky na pohledávku (poskytnutou zálohu) za Českou spořitelnou, a. s., a transformací rezervy ČNB na záruku vůči České spořitelně, a. s., na opravnou položku k pohledávce za AB Bankou, a. s., v likvidaci. Dále byla ovlivněna rozpuštěním části rezervy na konsolidaci bankovního sektoru z titulu předběžného vyčíslení nerealizovaných ztrát z převzatých aktiv a rozpuštěním opravných položek vytvořených k aktivům bývalých bank z titulu realizace jednotlivých splátek.

Tabulka č. 3 – Struktura rezerv a opravných položek

	údaje uvedeny v mil. Kč		
	31.12.03	31.12.04	změna
opravné položky:	11 127	9 668	-1 459
k nelikvidním úvěrům bank	14	14	0
ke klasifikovaným úvěrům klientů	9 101	9 080	-21
k ostatním pohledávkám	2 012	574	-1 438
rezervy	5 881	4 781	-1 100
celkem	17 008	14 449	-2 559

III. 4. 2. Stav vlastního kapitálu

K 31. prosinci 2004 evidovala ČNB v pasivech vlastní kapitál v záporné výši 116 195 mil. Kč. Meziročně tak došlo k jeho prohloubení o 53 751 mil. Kč v důsledku ztrátového hospodaření ČNB za rok 2004 a čerpání sociálního fondu.

Tabulka č. 4 – Stav vlastního kapitálu

	údaje uvedeny v mil. Kč		
název fondu	31.12.03	31.12.04	změna
statutární fond	1 400	1 400	0
všeobecný rezervní fond	7 773	7 773	0
ostatní rezervní fondy ze zisku	159	159	0
zvláštní rezervní fond	175	140	-35
sociální fond	2	3	1
mezisoučet	9 509	9 475	-34
ztráta z předchozích období	-53 780	-71 953	-18 173
hospodářský výsledek	-18 173	-53 717	-35 544
celkem	-62 444	-116 195	-53 751

IV.

Rozdělení hospodářského výsledku

Na základě paragrafu 47 odst. 2 zákona o ČNB hradí Česká národní banka ze svých výnosů nezbytné náklady na svoji činnost. Vytvořený zisk používá k doplňování rezervního fondu a dalších fondů vytvářených ze zisku a k ostatnímu použití v rozpočtované výši. Zbývající zisk odvádí do státního rozpočtu.

Česká národní banka vykázala za rok 2004 ztrátu v celkové výši 53 717 mil. Kč. Z tohoto důvodu nebylo možno provést ani dotaci všeobecnému rezervnímu fondu, ani odvod zisku do státního rozpočtu.

Pokud jde o přiděl sociálnímu fondu pro rozpočtový rok 2005, byla provedena dotace ve výši dohodnuté v kolektivní smlouvě na rok 2005, a to v objemu 34,4 mil. Kč. Vzhledem k dosažení záporného výsledku hospodaření ČNB za rok 2004 byla odsouhlasená částka dotace sociálnímu fondu v souladu se zásadami finančního hospodaření převedena ze zvláštního rezervního fondu.

Po započtení ztráty roku 2004 je v bilanci ČNB nadále evidována celková neuhrazená ztráta z předchozích období ve výši 125 670 mil. Kč, která bude uhrazena ze zisků dosažených v příštích letech v závislosti na řadě faktorů, jejichž vliv nelze v současné době s jistotou odhadnout. Bankovní rada ČNB sleduje tuto situaci tak, aby v případě nutnosti mohla k jejímu vyřešení podniknout kroky, které by byly v souladu s hlavním cílem ČNB.

V.

Odvod volného zůstatku zisku do státního rozpočtu

S ohledem na dosažený výsledek hospodaření nemohla Česká národní banka za rok 2004 provést odvod volného zůstatku zisku do státního rozpočtu, neboť její hospodaření v tomto období skončilo se ztrátou.

VI.

Vedení účtů a poskytování bankovních služeb právníckým osobám

Zákon o ČNB v paragrafu 34 odst. 1 stanoví, že „Česká národní banka může, za podmínek obvyklých v bankovním sektoru, vést účty svých zaměstnanců a poskytovat jim další bankovní služby. Vést účty a poskytovat bankovní služby může i právníckým osobám. Seznam těchto právníckých osob zveřejňuje Česká národní banka v roční zprávě o výsledku hospodaření.“

Jmenovitý seznam právníckých osob (v oblasti jiných obchodů České národní banky) je uveden v příloze č. 4. V souladu s usnesením č. 415 ze 43. schůze rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky dne 28. února 2001 je v seznamu uvedeno vždy IČO, název právnícké osoby a její sídlo.

Seznam neobsahuje právnícké osoby, jimž ČNB vede účty podle § 27 zákona o ČNB (účty bank), podle § 30 zákona o ČNB (účty státní pokladny ve smyslu zákona o rozpočtových pravidlech) a účty nesplacených pohledávek, u kterých se nejedná o vedení účtů na základě smlouvy o účtu ani o poskytování standardních bankovních služeb.

VII. Závěr

Česká národní banka vykázala za rok 2004 ztrátu v celkové výši 53 717 mil. Kč, která vyplynula ze zhodnocování kurzu koruny. Bez vlivu kurzových rozdílů by byl hospodářský výsledek ČNB vykázán jako zisk ve výši 7 418 mil. Kč.

Hospodaření ČNB bylo pak kromě dopadu kurzových rozdílů významnou měrou ovlivněno výsledky dosaženými při správě devizových rezerv a realizaci měnověpolitických opatření.

Ve vnitřním hospodaření (oblast všeobecných provozních nákladů a oblast investic a zásob) postupovala Česká národní banka hospodárně a v návaznosti na stanovený rozpočet.

Celkové provozní náklady mají v posledních letech klesající tendenci. V roce 2004 se meziročně snížily o 4,8 %, v porovnání s rokem 2000 pak došlo k poklesu o 28,3 % (tj. absolutně o 816 mil. Kč). Vedle procesu prohlubování hospodárnosti byl tento trend ovlivněn i dozníváním činností, a tedy snižováním nákladů, vztahujících se k období rekonstrukce budov ústředí a poboček ČNB; mimo jiné se projevila vyšší odepsanost majetku. Postupně však rostou náklady na zaměstnance (mzdy a odvody pojistného), přičemž v roce 2004 dosáhl jejich podíl na celkové výši provozních nákladů 42 %. Tento nárůst byl však kompenzován snížením nákladů na provoz objektů a zařízení a na správní činnost.

Objem výdajů vynaložených v ČNB na pořízení majetku byl v roce 2004 o cca 24 % nižší než v roce 2003. Toto snížení bylo způsobeno výrazně nižšími výdaji na pořízení hmotného majetku, a to především na pořízení výpočetní techniky (HW), zabezpečovacího zařízení a dopravních prostředků. V období od roku 1999, tj. od ukončení výstavby poboček a dokončení rekonstrukce budov ústředí, až do roku 2004 se celková částka výdajů na pořízení majetku meziročně postupně snižovala (pouze v roce 2003 byl zaznamenán mírný nárůst z titulu vyšších meziročních výdajů na pořízení techniky pro úschovu, manipulaci a zpracování hotovostí a výpočetní techniky). Od roku 2005 a v letech následujících se ovšem předpokládá určitý nárůst výdajů na pořízení hmotného majetku, jenž bude vyvolán realizací objektu záložního pracoviště ČNB a rozsáhlejší obnovou zařízení pro počítání a zpracování bankovek.

Stanovené úkoly v oblasti péče o zaměstnance banky vyplývající z kolektivní smlouvy byly splněny.

Srovnání nákladů a výnosů ČNB v letech 2003 a 2004

údaje v mil. Kč

Název skupiny	NÁKLADY		VÝNOSY		SALDO	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004

OBLAST MĚNOVÁ

Provádění měnové politiky	12 132	11 180	2	7	-12 130	-11 173
Správa devizových rezerv	23 995	3 617	48 966	22 947	24 971	19 330
Kurzové rozdíly	46 206	67 650	16 440	6 515	-29 766	-61 135
Konsolidace bankovního sektoru a ostatní operace	284	2 549	1 040	3 428	756	879
Klientské operace	289	204	619	804	330	600
Celkově za oblast měnovou	82 906	85 200	67 067	33 701	-15 839	-51 499

OBLAST EMISE A SPRÁVY OBĚŽIVA

Celkově za oblast emise a správy oběživa	286	262	23	42	-263	-220
---	------------	------------	-----------	-----------	-------------	-------------

OBLAST PROVOZNÍ

Zaměstnanci	823	860	0	0	-823	-860
Správní činnost	388	386	47	28	-341	-358
Provoz objektů a zařízení	959	820	52	40	-907	-780
Celkově za oblast provozní	2 170	2 066	99	68	-2 071	-1 998

Celkem	85 362	87 528	67 189	33 811		
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK					-18 173	-53 717

Přehled aktiv a pasiv ČNB ke konci roku 2003 a 2004

AKTIVA

Název bilanční položky	k 31.12.2003		k 31.12.2004	
	mil.Kč	%	mil.Kč	%
Zlato	832,9	0,1	824,8	0,1
Pohledávky vůči MMF	32 193,5	4,2	31 610,7	4,4
Pohledávky vůči zahraničí	677 157,9	88,9	645 829,5	89,2
Pohledávky vůči tuzemským bankám	96,2	0,0	70,4	0,0
Pohledávky vůči klientům	13 609,0	1,8	12 855,9	1,8
Ostatní pohledávky vůči státu	23 858,0	3,1	22 435,6	3,1
Hmotný a nehmotný majetek	6 739,0	0,9	6 318,8	0,8
Ostatní aktiva	7 345,6	1,0	4 230,8	0,6
C e l k e m	761 832,1	100,0	724 176,5	100,0

PASIVA

Název bilanční položky	k 31.12.2003		k 31.12.2004	
	mil.Kč	%	mil.Kč	%
Peníze v oběhu	247 361,3	32,5	261 429,5	36,1
Závazky vůči MMF	19 789,5	2,6	22 159,1	3,1
Závazky vůči zahraničí	3 088,9	0,4	23 551,4	3,2
Závazky vůči tuzemským bankám	470 310,5	61,7	428 336,7	59,1
Vklady klientů	29 249,1	3,8	57 572,9	7,9
Závazky vůči státu	45 707,7	6,0	37 507,4	5,2
Rezervy	5 881,4	0,8	4 781,0	0,7
Základní kapitál	1 400,0	0,2	1 400,0	0,2
Fondy	8 109,3	1,1	8 074,7	1,1
Zisk (ztráta) z předchozího období	-53 779,6	-7,1	-71 952,9	-9,9
Zisk (ztráta) za účetní období	-18 173,3	-2,4	-53 717,1	-7,4
Ostatní pasiva	2 887,3	0,4	5 033,8	0,7
C e l k e m	761 832,1	100,0	724 176,5	100,0

Vyhodnocení čerpání rozpočtovaných prostředků k 31. prosinci 2004
(údaje uvedeny v tis. Kč)

rozpočtovaná položka	plán a rezerva	skutečnost	poměr v %
Výdaje	1 958 000	1 782 402	91,0%
Výdaje na provoz	1 656 000	1 563 288	94,4%
Emise a správa oběživa	278 468	262 761	94,4%
Nákup peněz	275 311	260 195	94,5%
Příprava nových platidel	1 657	1 255	75,7%
Ochrana platidel	500	339	67,8%
Stažení neplatných peněz z oběhu	1 000	972	97,2%
Provozní výdaje	1 366 864	1 300 527	95,1%
Osobní výdaje	874 618	858 269	98,1%
Správní činnost	290 579	249 509	85,9%
Provoz objektů a zařízení	201 667	192 749	95,6%
Rezerva	10 668		
Výdaje na pořízení majetku	302 000	219 114	72,6%
Výdaje na pořízení hmotného majetku	176 003	150 339	85,4%
Stavby, budovy a pozemky	22 296	18 976	85,1%
Dopravní prostředky	245	245	100,0%
Kancelářská technika a spotřební elektronika	844	779	92,3%
Technika pro úschovu, manipulaci a zprac. hotovostí	60 533	59 333	98,0%
Výpočetní technika - hardware (HW)	81 712	60 981	74,6%
Nábytek a doplňkové zařízení interiérů	1 232	1 084	88,0%
Komunikační technika	300	210	70,0%
Zabezpečovací zařízení	7 772	7 740	99,6%
Ostatní hmotný majetek	1 069	991	92,7%
Výdaje na pořízení spotřebního materiálu	33 969	31 593	93,0%
Výdaje na pořízení nehmotného majetku	59 527	37 182	62,5%
Programové vybavení-software (SW)	55 289	32 959	59,6%
Ostatní nehmotný majetek	4 238	4 223	99,6%
Rezerva	32 501		

Poznámka: Náplň jednotlivých rozpočtovaných položek výdajů na provoz se plně nepřekrývá s obsahem účetních provozních nákladů, neboť se jedná o odlišné kategorie. Součástí rozpočtovaných položek nejsou zejména odpisy, opravné položky, DPH a vlivy časového rozlišení.

**Jmenovitý seznam právnických osob podle § 34 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb.,
o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů**

IČO	Název	Sídlo - město	Sídlo - ulice
a) účty bankovní odborové organizace a klubu důchodců ČNB			
65732138	CELOBANKOVNÍ ODBOROVÝ VÝBOR OSPPP ČNB	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28
65732006	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP ČNB - ÚSTŘEDÍ	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28
65732235	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB PRAHA	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28
65732570	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB Č. BUD.	ČESKÉ BUDĚJOVICE	LANNOVA 1
65732839	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB PLZEŇ	PLZEŇ	HUSOVA 10
65733207	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB ÚSTÍ	ÚSTÍ NAD LABEM	KLÁŠTERNÍ 3301/11
65733304	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB HK	HRADEC KRÁLOVÉ	HOŘICKÁ 1652
65733835	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB BRNO	BRNO	ROOSEVELTOVA 18
65734653	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB OSTR.	OSTRAVA 1	NÁDRAŽNÍ 4
48549746	KLUB DŮCHODCŮ ČNB	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28
b) ostatní finanční instituce a jiní vkladatelé			
49710362	FOND POJIŠTĚNÍ VKLADŮ	PRAHA 1	PERLOVÁ 1
25662503	ZAJIŠŤOVACÍ FOND DRUŽSTEVNÍCH ZÁLOŽEN	PRAHA 10	DYKOVA 10/53
47450622	ČESKÁ FINANČNÍ, s. r. o.	PRAHA 1	V JÁMĚ 1263/6
41692918	FOND NÁRODNÍHO MAJETKU ČR	PRAHA 2	RAŠÍNOVO NÁBŘ. 42
00010545	AERO VODOCHODY, a. s.	ODOLENA VODA	U LETIŠTĚ 374

*Česká finanční, s. r. o. - účty vedené v souvislosti s konsolidací bankovního sektoru,
Aero Vodochody, a. s. - vazba na ČNB poskytnutou zárukou v cizí měně.*